

Dördüncü sayı

Deprem bölgelerinde ihtiyaç olan hayati bilgiler

Sayı: 4 Tarih: 20 Mart 2023

İhtiyaçlarınız için İhtiyaç Haritası WhatsApp Hattına bu kod ile ulaşabilirsiniz. Bu bilgi broşürü, Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere güvenilir uygulama pratikleri ve Koç Üniversitesi KUSOM öğretim üyeleri ve mezunları dahil uzman kişi ve kurumların görüşleri doğrultusunda **Teyit (teyit.org)** tarafından hazırlanmıştır. **İhtiyaç Haritası ve Afet Platformu** tarafından dağıtılmıştır.

Dikkate almanız gerekenler:

- Deprem sebebiyle yıkılan veya zarar gören yapının, gördüğünüz zararın bilimsel ve teknik kurallara uygun yapılmasından kaynaklanması gerekiyor.
- Eğer binada oturan veya işyeri sahibi kişilerin, yapının taşıyıcı kısımlarına zarar verdiği tespit edilirse bu davranış "birlikte kusur" sayılır; yapının kötü yapılmasıyla zarar arasında nedensellik bağı kurulursa tazminata hükmedilir; aksi durumda sorumluluk doğmaz.
- Depremde yıkılan yapılar sebebiyle enkaz altında kalan kişilerin arama kurtarma çalışmalarının idare tarafından zamanında, bilimsel ve teknik kurallara uygun olarak yerine getirilmemesinden gerçekleşen ölüm ve yaralanma nedeniyle zarar gören kişiler maddi ve manevi tazminat isteme hakkına sahip. (Kaynak: Türkiye Barolar Birliği)
- Depremde ölüm, yaralanma olması durumunda yakınları veya durumunda yakınları veya yaralanan kişiler; taşınır veya taşınmaz malların zarar gören kişiler maddi ve manevi tazminat isteme hakkına sahip.
- Depremin etkisinden dolayı ya da sonraki kurtarma, barındırma, yardım, sevk ve dağıtım işlemleri sırasında yaralananların en yakın hastaneye veya tedavi yerlerine sevk edilmesi gerekiyor.
- Bu gibi durumlarda bütün hastane ve tedavi yerlerinin ücretsiz tedavi etme zorunluluğu var.

Sağlık hizmetleri ve genel sağlık sigortasıyla ilgili haklarınız neler?

Maddi ve manevi tazminat davalarıyla ilgili neler bilmeniz?

Say ve Eşleştir

Aşağıdaki topları say ve yandaki sayılarla eşleştir.

Mirasçılık belgesi (veraset ilamı) nasıl alınır?

- Deprem sonucu ölüm meydana gelmişse, vefat edenin mirasçılarının mirasçılık sıfatını ispat edebilmesi için mirasçılık belgesi alması gerekiyor.
- Yasal mirasçılardan biri, mirasçılık belgesini noterliğe ya da oturduğu yerdeki sulh hukuk mahkemesine başvurarak alabilir.
- Deprem bölgelerinden ayrılmak zorunda kalanlar da ülke genelindeki talepte bulunabilir.

Delil tespiti nasıl yapılır?

- Bina, dükkân gibi taşınmaz veya otomobil, kamyon, mobilya gibi taşınır mallarda oluşan maddi zararlardan dolayı açılacak tazminat davaları için delil tespiti yapılması gerekiyor.
- İdareler ya da özel kişilere karşı açılacak tazminat davalarına delil tespiti için, hasarlı malların bulunduğu yerdeki sulh hukuk mahkemesine veya görevli sair mahkemeye dilekçeyle yazılı başvuru bulunmak gerekiyor.

Yardımlar

Nakdi yardımlar nasıl ve kimlere veriliyor?

- İkamet adreslerinin bulunduğu il Valiliğiince incelemelerle, sırasıyla taşınma ve kira yardımı yapılıyor.
- Ödemesi bankaya yatırılan yurttaşlar çöp telefonu mesajıyla bilgilendiriliyor. Ödeme dönümü "e-Devlet" "Hane Başı Destek Ödeme Sonucu Sorgulama" sayfasından öğrenilebiliyor.
- Hayatını kaybedenlerin aile yakınlarına 100 bin TL nakdi yardım yapılıyor. Başvurular il Valiliklerince alınıyor.

- Konutun yıkık/acı yıkılacak/ağır orta veya az hasarlı olarak tespit edilene acil ihtiyaçlarını karşılamak için hane başına 10 bin lira nakdi destek ödemesi yapılıyor. Ödemeler, Ziraat Bankası şubelerinden yapılıyor.
- İkamet ettikleri konutun yıkık, acil yıkılacak, ağır veya orta hasarlı olarak tespit edilen ev sahiplerine aylık 5 bin TL, kiraçılara aylık 2 bin TL kira yardımı yapılıyor. Başvurular, "e-Devlet" "Afetlerde Barınma Desteg" sayfası üzerinden yapılıyor.

Deprem bölgelerinden başka illere gidenler barınma gibi imkanlardan nasıl yararlanabilir?

- Gidilen şehirde barınma imkanı için, deprem bölgelerindeki illerde Tahliye Toplama Alanlarına bildirim yapılması gerekiyor. Barınma ihtiyaçları gidilen ildeki Valiliklerce sağlanıyor.
- Deprem bölgelerinde kayıt yaptırmayanlar gittikleri illerdeki Valiliklere veya kaymakamlıklara başvurmaları halinde belirlenen barınma alanlarına yönlendirilebiliyor. (Kaynak: AFAD)

- **Ankara Büyükşehir Belediyesi** Keçiören Etik Osmani İş Merkezi'nde kuru gıda kolisi, 0-2 yaş bez veya AFAD'a yapılıyor.
- **Keçiören Belediyesi** esya, giyim ve kuru gıda desteği sağlıyor. Başvurular Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nden alınıyor.
- **Çankaya Yarımlaşma ve Ekonomik Yardımlaşma Derneği'nden** esya yardımı talep edebilirsiniz. Başvurunuzu AFAD deprem raporu ya da deprem bölgesinde ikamet ettiğinizde dair belge ve kimlik fotokopisi ile yapabilirsiniz. Nakliye desteği veriliyor.
- **Mamak Belediyesi'nin Evim Müsait uygulamasından** barınma desteği talep edebilirsiniz. Mamak Hidayet Türkoglu Futbol Salonu'nda gıda, giyim desteği sağlanıyor.

- **Mersin Büyükşehir Belediyesi** barınma, gıda kolisi, ücretsiz ulaşım, dayanışma noktalarında ücretsiz kıyafet, bebek bez, hijyen malzemeleri gibi ihtiyaçları sağlıyor. Bunların yanı sıra hastane nakil hizmetleri, fizyoterapi, evde bakım hizmetleri gibi destekler de sağlayabiliyor.
- Bu yardımlar dışında da yardım talebinde bulunabilirsiniz. Belediye imkanları çerçevesinde talepleri değerlendirilmeye alabiliyor.
- **Alo 185** üzerinden destek talebinde bulunabilirsiniz.

Büyükşehirlerde hangi yardımlardan yararlanabilirsiniz?

İzmir

İzmir Büyükşehir Belediyesi

Belediyesi, gıda, giysi, hijyen, bebek malzemeleri gibi yardımlar yapıyor. **444 40 35** ya da **Alo 153'ten** yardım talebinde bulunabilirsiniz. Yardımlar geçici adresinize gönderiliyor. Sadece giysi yardımları için randevu alınarak Gaziemir İzmir Fuarı'na gidilmesi gerekiyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İhtiyaç Haritası "Bir Kira Bir Yuva" kampanyasından kira desteği talebinde bulunabilirsiniz. "Bir Kira Bir Yuva"ya ulaşmak için kare kodu okutun.

İstanbul

İstanbul Büyükşehir Belediyesi

nakdi, giyim veya erzak gibi yardımları sağlıyor. Bu yardımlardan faydalanmak için **Alo 153** üzerinden başvuru yapılması gerekiyor. Belediye başvuru sahibi adına dosya açıyor. Dosya açıldıktan sonra adres gösterdiği yere yapılan inceleme sonucunda uygun görülen yardım veriliyor.

Antalya

Antalya Büyükşehir Belediyesi sadece ikinci el kıyafet yardımı yapıyor. Yardımlar Antalya Cam Piramit Fuar ve Kongre Merkezi'nden temin ediliyor.

Eskişehir

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi gıda ve hijyen paketi yardımları yapıyor. Yardımlardan faydalanmak için bulunduğunuz ilçedeki kaymakamlıklara veya Büyükşehir Belediyesi Sosyal Yardımlaşma Hizmetleri Genel Müdürlüğüne kayıt yapmanız gerekiyor. Kayıt sonrası belediye yetkilileri tarafından yardımlar adrese teslim ediliyor.

Yasal Haklar

Yasal haklarınız hakkında bilmeniz gerekenler:

Binanızdaki hasar oranının tespiti ve buna ilişkin itirazlar hangi süre içerisinde nasıl yapılır?

- Deprem sonrası binalardaki hasar oranını Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilileri tespit ediyor.
- Bakanlık yetkilileri kolon kiriş ve taşıyıcı aksamı inceleyerek depremde zarar gören her bina için hafif hasarlı, orta hasarlı, ağır hasarlı ve acil yıktırılacak olarak değerlendirme yapıyor.
- Hasar tespit sorgulama ve itiraz işlemleri e-Devlet üzerinden yapılıyor.
- Binaları hasarsız olarak tespit edilenlerin veya hasar tespiti yapılmayanların ilan tarihinden itibaren 30 gün içinde ilgili idareye başvurmaları gerekiyor.
- Acil yıkılacak dışındaki hasar bildirimlerine, hasar derecesinin artırılması ya da azaltılması amacıyla 30 gün için itiraz edilebilir.

Yıkılan ve ağır hasar gören yapılara hangi desteklerin sunulması gerekiyor?

- Yıkılan, ağır hasara uğrayan veya uğraması muhtemel binalarda oturan ailelere "hak sahibi" olmaları şartıyla konut yaptırılır, kredi verilir veya evini yapana destekte bulunulur.

Kaynak: Türkiye Barolar Birliği

Sağlık

Bit nedir, nelere dikkat etmelisiniz, neler yapabilirsiniz?

- Saç biti insanların başında, kaslarında ve kırıklıklarında bulunabilen bir parazittir. Bitlerden yayılan bilinen bir hastalık yoktur.
- Bit, yakın fiziksel temas, tarak, fırça, eşarp, yastık, şapka ve tüylü oyuncaklar gibi paylaşılan kişisel eşyalarla bulaşır. Saç tarama veya kazak değiştirirken bitler hasta kişiden 1 metre uzaklığa bulaşabilirler. Eşyalar sıcak suyla yıkanmalı; yıkanamayacak olanlar iki hafta kapalı plastik torbada bekletilmeli.
- Bit tedavisinde ilaçlar bir doktorun yönlendirmesiyle kullanılmalıdır.
- Bitler uzun saçlarda daha kolay yaşayabileceğinden saçların kısa kesilmesi veya tıraş edilmesi bir çözüm olabilir.

Saçta bit olduğu nasıl anlaşılır?

- Saç derisi, ense ve kulak arkasının kaşınması bitlenmenin ilk belirtisidir. Kaşınma gece saatlerinde artabilir. "Bit sirkesi" kepekten farklı olarak silkelemekle veya fırçalamakla saçtan ayrılmazlar ve ışıktan kaçarlar.
- Kafanın çevresi, kulakların arkası, ense bölgelerine saçları tutamlara ayırarak ve mümkünse sık dişli bir tarak, eldiven ve bir ışık kaynağı ile bakılmalıdır.

(Kaynak: CDC, Türk Dermatoloji Derneği, International Journal of Dermatology)

Bit temizliği nasıl yapılır?

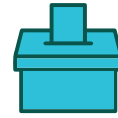
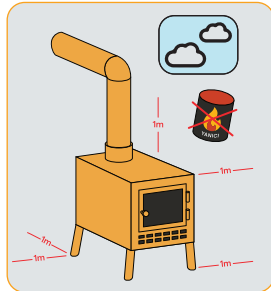
Geleneksel tedaviler: Saç bitleri için aşağıdakilerin etkili bir tedavi şekli olup olmadığını belirleyecek net bilimsel bir kanıt yoktur.

- Üzüm sirkesi:** 1 litre suya 1 litre üzüm sirkesi karıştırılarak saçlar her akşam bu su ile taranabilir.
- Karbonat:** Karbonatlı suyu saçınızda bekletip ardından ince tarakla bitleri temizleyebilirsiniz. Sonrasında saçlarınızı bol suyla durulayın.
- Zeytinyağı:** Zeytinyağı ve limonu karıştırıp saçta bir gece beklettikten sonra ertesi gün durulayabilirsiniz.
- Gaz yağı:** Saça gaz yağı sürmek ve saç boyamak gibi yöntemler kimyasal içeriklerinden dolayı tehlikeli olabilir.
- Mayonez:** Mayonez sürüp 1 saat bekletip bit tarağı ile saçları tarayın.
- Vazelin:** Tüm saç vazelini uygulayıp 1 saat beklettikten sonra bit tarağı ile tarayarak bitleri temizleyin.
- Lavanta yağı/lavanta kolonyası:** Kolonya/yağ uygulandıktan sonra 1 saat bekletip bit tarağı ile saçları tarayın.

Soba zehirlenmesini nasıl anlayabilirsiniz, ne yapmalısınız?

Sobada yanmayla ortaya çıkan karbondioksit gazı, havada birikerek zehirlenmelere sebep olabilir. Belirtileri arasında baş ağrısı, baş dönmesi, halsizlik, mide bulantısı, kusma, nefes darlığı, bayılma ve bilinç kaybı yer alır. Ciddi durumlarda, solunum ve kalp durması gibi ölümcül sonuçlar görülebilir.

- Sobanın yanması için yeterli havalandırma sağlanması gerekir. Çadırın havalandırma delikleri açık tutulmalı. Ortam çadırın kapısı veya pencereleri açık tutularak arada havalandırılmalı.
- Çadır içinde asla piknik tüpü, mangal ve üstü açık teneke kullanılmamalı.
- Sobanın, yanıcı maddelerden, çadırın tavanından ve duvarlarından en az 1 metre uzakta olduğundan emin olunmalı.
- Soba yanarken çocukların sobanın yanında olmamasına özen gösterin.
- Odun, kömür veya gaz gibi yakıtları sobanın kapasitesini aşmayacak kadar kullanın. Sobayı aşırı ısıtmaktan kaçınin.
- Sobanın kapağı ve kolu çok sıcak olabilir, bu nedenle, sobaya sıcakken dokunmaktan kaçınin. **Uyurken sobayı söndürmeyi unutmayın.**
- Yangın söndürme malzemeleri (örneğin, yangın söndürücü, su şişesi, battaniye) hazır bulundurulmalıdır.

Seçim

Depremden etkilenenlerin adres değişikliği için son tarih ne zaman?

- YSK'nın kararına göre afet bölgesi ilan edilen illerdeki seçmenlerin kaldıkları yerde oy kullanmak istemeleri durumunda nüfus müdürlüklerine başvurarak değişikliği yapabilecekler.
- 17 Mart'a kadar adres değişikliğini e-Devlet veya Nüfusmatikler üzerinden yapamayanlar, **2 Nisan tarihine kadar ilçe seçim kurullarına başvurarak adres değişikliği yapabilecek.**

Başvuru için neler gerekiyor?

- Aynı il veya ilçe içerisindeki ikamet adresi dışındaki konut, prefabrik ev, yurt, konteyner, çadırkent, huzurevi ve benzeri geçici yerlere yönelik adres beyanı yapabilirsiniz.
- Kaldığınız yere dair AFAD veya kaymakamlıktan temin ettiğiniz belge ile nüfus müdürlüğüne başvuruda bulunmanız gerekiyor. Nüfus müdürlüğünden alacağınız "adres beyan formu" ile de ilçe seçim kurullarına başvuru yapabilirsiniz.
- Deprem bölgelerinde sandıkların nereye kurulacağına ise Yüksek Seçim Kurulu karar verecek. (Kaynak: İçişleri Bakanlığı, Yüksek Seçim Kurulu)